

den Strømkæntring, der i Sommerens Løb har fundet Sted for mit Vedkommende paa dette Punkt. Jeg skal da sige lige saa aabent, som jeg mener at have sagt det ved Fremsættelsen, at naar jeg har skiftet Standpunkt paa dette Omraade, er det naturligvis ikke, fordi jeg skulde mene, at Andelsselskaberne ikke burde være underkastede tilsvarende Ordens- og Regnskabsbestemmelser som Aktieselskaberne, men det er af to rent praktiske Grunde. For det første fordi jeg mener, at Sagen ligger saaledes, at alle maa erkende, at det simpelt hen ikke kan lade sig gøre. De Kræfter, der staar bagved Andelsbevægelsen her i Landet, er saa store, saa omfattende, at en bestemt Modstand fra denne Side af Befolkningen efter min Mening ikke lader sig overvinde. Jeg synes, at man lige saa godt kan se dette Forhold i Øjnene og rette sig derefter. Men den anden praktiske Grund, jeg har til at gaa over til at undtage Andelsselskaberne fra Aktieselskabslovgivningens Omraade, er denne, at man kan jo paa den anden Side nok saa godt give fuldt ud fyldestgørende Bestemmelser for Andelsselskaberne, naar de ikke er sammenkædede med de almindelige Aktieselskaber. Man maa erkende, at der er en ganske betydelig Forskel paa Bygningen af Andelsselskaber og Aktieselskaber, og at der i det hele taget er store Forskelligheder, som man bedre vil kunne tage Hensyn til, naar man lovgiver for dem hver for sig, end naar man lovgiver for dem i Forening. Dette er den anden praktiske Grund, jeg har til at gaa over til at indtage dette Standpunkt.

Det ærede 6te Medlem for 2den Kreds udtalte Ønsket om, at der da, naar man nu gaar denne Vej, samtidig med Behandlingen af dette Lovforslag maatte blive fremsat et særskilt Lovforslag om Andelsselskaberne, og naar det ærede 3die Medlem for 6te Kreds spurgte mig, om det var alvorligt ment, hvad jeg udtalte ved Lovforslagets Fremsættelse, at det var min Forudsætning, at der bør tilvejebringes en Andelsselskabslovgivning jævnsides med denne, saa skal jeg dertil svare, at mine Hensigter er ganske reelle paa dette Omraade. Ganske vist er det ikke Handelsministeren, der skal fremsætte dette Lovforslag, det vil tilfalde Indenrigsministeren, indenfor hvis Omraade Andelsselskaberne ligger, men jeg tror at turde love et Samarbejde mellem Indenrigsministeren og mig paa dette Omraade, saaledes at et Forslag til Lov om Andelsselskaber kan ventes fremsat. Imidlertid vilde jeg meget nødig,

at disse to Sager i den Forstand skulde være afhængige af hinanden, at man, om jeg saa maa sige, her beholdt Aktieselskabslovsforslaget som Pant paa, at et Forslag om Andelsselskaber senere maatte blive vedtaget, thi en Sammenkædning af disse to Forhold kan bevirke, at vi overhovedet ingen Vegne kommer, og jeg maa sige, at Trangen til Bestemmelser om Aktieselskaber efter min Mening er saa stor, at man ikke bør udsætte denne Sag længere. Den Omstændighed, at man faar vedtaget en Lov, selv om den ikke kommer til at omfatte andet end Aktieselskaber, er efter min Mening et saa stort samfundsmæssigt Gode, at man ikke bør afstaa derfra, selv om der skulde vise sig Vanskeligheder ved at gennemføre en Andelsselskabslov senere. Med Hensyn til Mulighederne for en saadan Lov for Andelsselskaber vil jeg gerne overfor det ærede 2det Medlem for 7de Kreds (Kristensen) og det ærede 11te kongevalgte Medlem (Bojsen) indrømme, at man, som det ærede 11te kongevalgte Medlem udtrykte sig, ved Lovgivning kan fremhjelpe Ting, men man kan ogsaa hindre Ting. Det er jo saa sandt, saa sandt, men der er ingen, der tænker paa at hindre hverken Fremkomsten eller den frie Udvikling af Andelsselskaberne. De ærede Medlemmer opfatter det som en Uvenlighed fra deres Side, som ønsker Ordensbestemmelser fastsat for Andelsselskaber ligesom for Aktieselskaber. Det er det aldeles ikke. Det er en Sans for Fasthed i Organisationen, for Redelighed og for god Regnskabsafleggelse, som de ikke bør underkende, og som de dog forhaabentlig selv er i Besiddelse af i de Forhold, hvori de indtræder. — De ærede Medlemmer udtaler, at der ikke hos Andelsselskaberne er noget Ønske om at faa en Andelsselskabslov. Ja, det er jo muligt. Jeg tror heller ikke, at Ønskerne om en Aktieselskabslov først og fremmest stammer fra Aktieselskabernes Kreds, jeg tror, de stammer fra deres Kreds, som har følt sig ilde behandlet. Og naar de ærede Medlemmer udtaler, at der er ingen Trang til en Andelsselskabslov, saa turde det dog maaske være nogen Tvivl underkastet. Deres Udtalelser, navnlig det ærede kongevalgte Medlems Udtalelser, gik jo ud paa ikke blot at Andelsselskaberne befinder sig i en blomstrende Tilstand, hvad ingen vil benægte, men at der overhovedet intet gaar i Svang indenfor Andelsselskabernes Kreds, som kan kritiseres. Nu ved jeg godt, at det ærede 11te kongevalgte Medlem er en